

بسمه تعالی

مرکز پزشکی حج و زیارت

دستورالعمل اجرایی معاینات حج تمتع 1392

- 3 حدیث ابرار
- 5 کلیات
- 5 هدف از انجام معاینات پزشکی پس از ثبت نام اولیه متقاضیان حج در کاروانها
- 5 جایگاه استطاعت جسمی در فریضه حج
- 5 چگونگی ارزیابی و احراز استطاعت جسمی
- 6 فرایند کلی معاینات متقاضیان حج تمتع 1392
- 7 پزشکان محترم حج تمتع در ثبت اطلاعات درمانی زائرین موظفند
- 9 نکات اصلی
- 11 نحوه انجام معاینات توسط پزشك حج تمتع 92
- 13 موارد دارای حساسیت ویژه
- 14 معاینات و تکمیل کارت گواهی سلامت عوامل کاروان و عوامل مجموعه ها
- 14 چك لیست معاینات
- 16 کمیسیونهای مشورتی استانی
- 16 کدام زائرین به کمیسیون استانی ارجاع می‌شوند
- 18 موارد مشمول منع مطلق اعزام

بسم الله الرحمن الرحيم

«ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا»

حدیث ابرار: در روایات متعددی از معصومین علیهم السلام پیرامون آیه شریفه فوق، برخورداری از سلامت جسمی و یا جسمی - روانی در کنار استطاعت مالی شرط وجوب حج معرفی گردیده است.

مقدمه:

حج رویدادی است که در آن سالانه نزدیک به سه میلیون مسلمان از تمامی جهان در مکه مکرمه جمع می شوند. نزدیک به 100 هزار نفر از کل زائرین آمار مذکور، سهم زائرین ایرانی می باشد.

این سفر معنوی که از یک ماه تا دو ماه بطول می انجامد در مکانی محدود انجام می پذیرد، و زائرین در این سفر تغییرات قابل ملاحظه ای از نظر روش و فعالیت های روزمره ی زندگی پیدا کرده و این عامل می تواند مشکلات بهداشتی و سلامتی بسیاری را برای ایشان رقم زند.

مشکلات سلامت در طی دوران حج به دو گروه عمده تقسیم می شوند. گروه اول شامل مشکلات سلامتی اکتسابی، مانند بیماری های عفونی، تروما، گرمادگی، مشکلات گوارشی و تنفسی است که زائرین به دلیل شرایط خاص موسم

حج به آن دچار می‌گردند و گروه دوم شامل وخیم‌تر شدن بیماری‌های زمینه‌ای مانند بیماری‌های قلبی، عروقی، روانی، تنفسی، کهولت سن و یا عود بیماری و ... که به دلیل تغییر سبک و شرایط زندگی استطاعت جسمی و یا روانی لازم را جهت بجا آوردن اعمال سنگین حج نخواهند داشت و نیازمند درمان تخصصی و طولانی مدت می‌باشند، و برخی از بیماران قبل از موسم حج و یا پس از به ایران اعزام می‌شوند و این بازگشت به ویژه قبل از انجام مناسک حج؛ عوارض بسیاری را به زائرین و خانواده ایشان و همچنین سازمان‌های ارائه دهنده خدمات حج؛ وارد می‌نمایند.

بیماریابی (Screening): کنترل بیماران مزمن و تأیید آمادگی جسمانی آنها برای انجام اعمال سنگین فیزیکی بخصوص در ایام تشریق؛ بسیار حائز اهمیت است و تجربه سال‌های اخیر مؤید کاهش معنی‌دار مورتالیتی و موربیدیتی زائرین در نتیجه افزایش سطح کیفی معاینات و استفاده از پزشکان مجرب در کاروان‌ها می‌باشد.

هدف از انجام معاینات پزشکی پس از ثبت نام اولیه متقاضیان حج در کاروان‌ها

معاینات و آزمایشات پزشکی بدو ثبت نام به سه منظور اصلی انجام می‌گیرد:

1. احراز استطاعت جسمی - روانی متقاضیان حج
2. شناسایی زائرین پرخطر دارای استطاعت جسمی و برنامه ریزی برای حفظ استطاعت آنان تا پایان سفر
3. آشنایی کامل پزشک حج تمتع به عنوان مسئول سلامت زائران با وضعیت سلامتی و مشکلات جسمانی زائرین به منظور ارائه کاملترین خدمات درمانی در طول سفر و برنامه‌ریزی درمانی و تغذیه‌ای برای آنان قبل از شروع سفر.

جایگاه استطاعت جسمی در فریضه حج

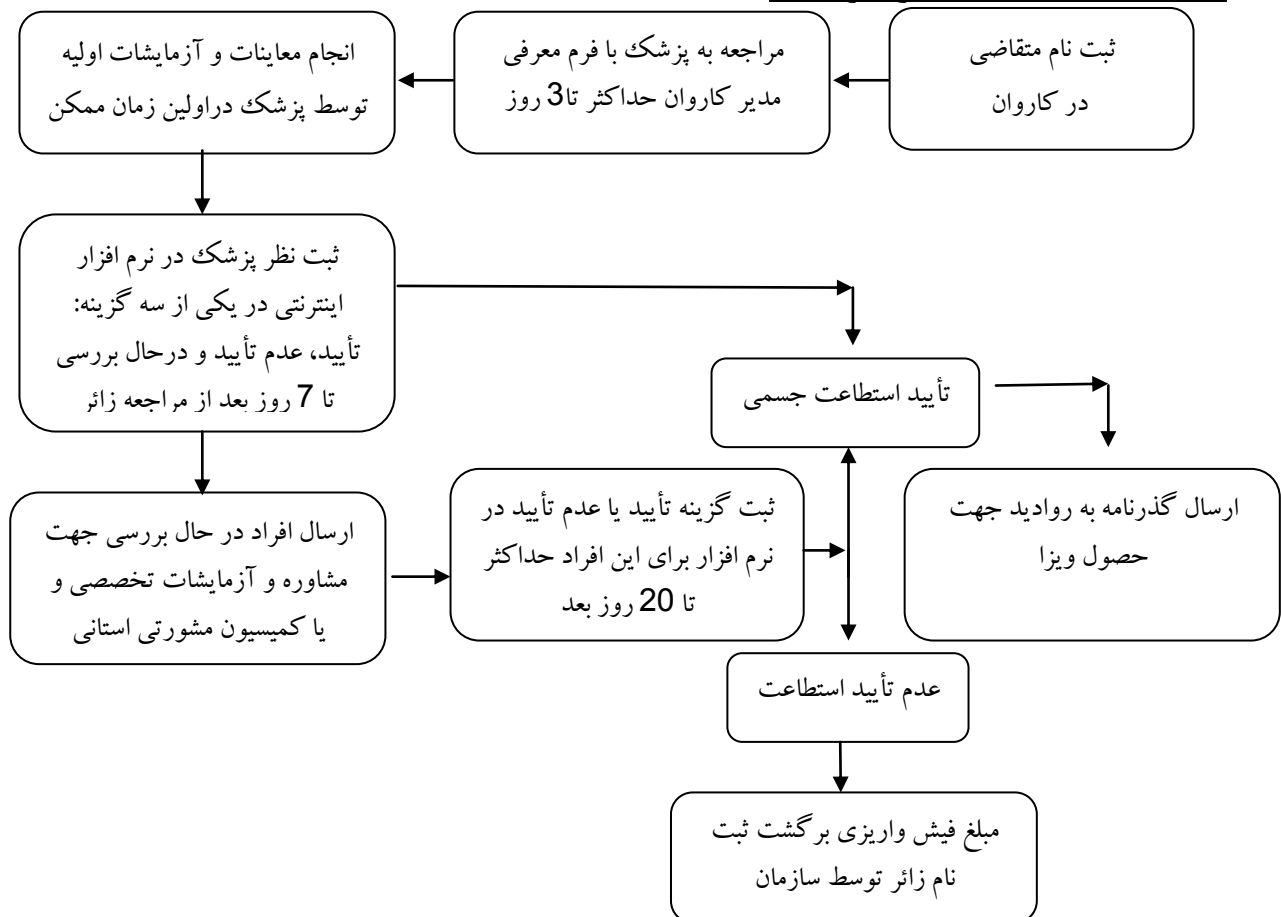
استطاعت جسمی عبارتست از برخورداری از سلامتی جسمانی و روانی در حدیکه فرد بتواند اعمال و مناسک فریضه الهی حج را با آگاهی و در شرایط ویژه زمانی و مکانی آن بطور کامل انجام دهد. لذا استطاعت جسمی یکی از شروط اساسی شرکت در مراسم معنوی حج است.

حتماً می‌دانید که دو شرط اساسی در واجب شدن فریضه حج برای هر فرد وجود دارد:

استطاعت مالی و استطاعت جسمی که اگر هر کدام از این دو شرط وجود نداشته باشد این فریضه از دوش فرد مسلمان ساقط و تکلیف از وی برداشته می‌شود.

چگونگی ارزیابی و احراز استطاعت جسمی

پزشک حج که با شرایط ویژه‌ای انتخاب شده است و کلیه مراحل و مناسک حج را با ویژگی‌های زمان و مکانی آن می‌شناسد، در بدو ثبت نام متقاضیان عزیز در کاروان‌ها، نسبت به درخواست آزمایشات و سپس انجام معاینات لازم در مورد تک‌تک آنان اقدام و در صورت لزوم از مشاوره‌های تخصصی، آزمایشات تکمیلی و نظر کمیسیون‌های پزشکی استفاده می‌نماید و در نهایت با در نظر گرفتن شرایط جسمی - روانی زائرین از یک سو و شرایط فریضه حج از سوی دیگر در مورد وجود یا عدم وجود استطاعت جسمی آنان اظهار نظر می‌نماید.

پزشکان حج پس از انجام معاینات و آزمایشات مندرج در این دستورالعمل و در صورت لزوم انجام مشاوره های تخصصی با پزشکان متخصص دارای سابقه تشریف به حج تمتع نسبت به تأیید یا رد استطاعت زائر اقدام خواهند نمود.

پزشکان محترم حج تمتع 92 تنها مرجع تصمیم گیری در مورد تأیید یا رد استطاعت متقاضیان حج کاروان خود می باشند. کمیسیون های مشورتی استانها بنابر صلاحدید و احساس نیاز پزشک حج تمتع وی را در اتخاذ تصمیم و یا مجاب نمودن متقاضی یاری خواهند نمود. لکن در صورت اختلاف نظر چنانچه کمیسیون نظر به تأیید استطاعت متقاضی دهد، پزشک حج تمتع مجاز است نسبت به عدم تأیید وی در نرم افزار اقدام نماید.

پزشکان محترم حج تمتع در ثبت اطلاعات درمانی زائرین موظفند:

1. اطلاعات اصلی درمانی هریک از متقاضیان نامنویسی شده در کاروان خود را بصورت online در اولین زمان ممکن با وارد نمودن **کد ملی** خود بعنوان **شناسه** و **شماره نظام پزشکی** خود بعنوان **رمز** در فرم یک صفحه ای اینترنتی (شکل صفحه بعد) وارد و وضعیت تأیید یا رد استطاعت جسمی آنانرا در کوتاهترین زمان ممکن در یکی از سه گزینه پایین همان صفحه ثبت نمایند.

تبصره: دقت در انتخاب یکی از سه گزینه مذکور امری بسیار مهم و در صورت تیک زدن اصلاح مجدد آن در اختیار پزشک کاروان نخواهد بود.

2. اطلاعات کامل درمانی زائرین تأیید شده را بصورت مکتوب در فرم مربوط به هر زائر تکمیل و در سامانه جامع ثبت معاینات وارد کنید.

تبصره 2: در ثبت معاینات درستون توضیحات، ضمن تأکید بر ثبت کامل معاینات و مفهوم بودن آن برای تمام همکاران، داروهای مصرفی نیز دقیق ثبت گردد.

شناسه عبور :

کلمه عبور :

ورود صرف نظر

Paraclinical Test

F.B.S : Cr : Hb :

Opium Test Pregnancy Test

☒ Negative ☐ Positive ☒ Negative ☐ Positive

EKG

☒ Normal ☐ Abnormal

Physical Examination

Blood Pressure (mmHg) : /

☐ Physical Disability

نام : گلشن

نام خانوادگی : اقایانی اربط

شماره شناسنامه : ۱۱۲۵۱

جنسیت : زن

نام پدر : بهلا

تاریخ تولد : ۰۱/۰۸/۱۳۳۱

رفیق در کاروان : ۷

کد ملی : ۱۷۰۹۵۹۲۳۷۲

کد زائر : ۱۱۲۵۱۰۶۵

Positive Medical History

☐ Dialysis	☐ CRF	☐ DM
☐ CHF	☐ IHD	☐ HTN
☐ COPD	☐ Asthma	☐ MI
☐ Hepatitis-B	☐ Anemia	☐ Malignancy
☐ Addiction	☐ CVA	☐ Epilepsy
☐ Mood Disorder	☐ Personality Disorder	☐ Dementia
☐ Limb Amputation	☐ Thyroid Disease	☐ PTSD
☐ Multiple Sclerosis	☐ Arrhythmia	☐ Cirrhosis

نظر دکتر :

☒ تأیید مستقیم

☐ عدم تأیید در سال جاری

☐ در حال بررسی

توضیحات :

 مشاهده نسخه چاپی

بازگشت
ثبت

از آنجا که پس از ثبت نام اولیه ، ادامه فرایند ثبت نام و اعزام متقاضی منوط به تأیید استطاعت جسمی و اعلام بلامانع بودن اعزام وی توسط پزشک حج میباشد ؛ لازم است معاینات ، آزمایشات و دیگر اقدامات لازم در اولین زمان ممکن شروع و حتی الامکان نتیجه آن در اسرع وقت طبق زمانبندی فرایند مذکور در صفحه قبل در نرم افزار اینترنتی ثبت و نیز طی تکمیل قسمت دوم فرم شماره 1 به اطلاع مدیر کاروان رسانده شود.

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 100px; margin: 0 auto;"> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">محل الصاق عکس</p> </div>	<p>(فرم شماره 1)</p>
<p>نام و نام خانوادگی زائر:</p> <p>جناب آقای دکتر:</p> <p>پزشک محترم معاینه کننده:</p> <p>خواهشمند است پس از انجام معاینات پزشکی در خصوص امکان تشرف این زائر اعلام نظر فرمائید.</p>	
<p>مهر و امضاء مدیر کاروان تاریخ</p>	
<p>جناب آقای:</p> <p>مدیر محترم کاروان شماره:</p> <p>احتراماً، با توجه به معاینات و آزمایشات انجام شده، اعزام خانم/آقای از نظر پزشکی بلامانع است.</p>	
<p>مهر و امضاء پزشک حج تمتع تاریخ</p>	

مدیران محترم کاروانها قسمت مربوط به مشخصات فردی زائر و خدمه را در فرم شماره 1 تکمیل و عکس جدید وی را نیز در محل تعیین شده الصاق و ممهور می نمایند و جهت اظهار نظر به پزشک حج تحویل میدهند .

✓ معاینه و آزمایشات پزشکان، روحانیون کاروانها، عوامل محترم کاروان و عوامل مجموعه هر استان لازمست دقیقاً توسط نماینده مرکز پزشکی و یا پزشک حج تمتع , در آن استان انجام گیرد و درمورد امکان یا عدم امکان تشرف آنان اعلام نظر شود.

تبصره: در صورتی که عوامل یک کاروان معاینات خود را توسط یکی از پزشکان حج تمتع استان انجام دهند جهت صدور کارت گواهی سلامت ضمن تکمیل فرم شماره 3 توسط پزشک مزبور، به نماینده مرکز پزشکی حج و زیارت آن استان مراجعه کنند

*** عوامل کاروان: به مدیر، معاون، و خدمه کاروان ها اطلاق می شود.**

*** عوامل مجموعه: به مدیر، معاون، پزشک، انباردار، خدمه زن، و مأمور پذیرایی هتل ها اطلاق می شود.**

✓ کارت گواهی سلامت عوامل محترم کاروان ها و عوامل محترم مجموعه ها با توجه به دستورالعمل مربوطه توسط نماینده مرکز پزشکی حج استان تکمیل و صادر خواهد شد.

✓ معاینات عوامل محترم کاروان ها و عوامل محترم مجموعه ها همواره از حساسیت ویژه ای برخوردار بوده و این افراد می بایست با دقت خاص و در نزدیکترین زمان ممکن به اعزام، بررسی و معاینه گردند.

✓ نظر به اینکه آزمایشات عوامل محترم کاروان ها و مجموعه ها معمولاً توسط مسئولین بهداشتی عربستان تکرار خواهد شد، لذا لازم است کلیه آزمایشات (بویژه از نظر ابتلاء به بیماریهای واگیردار) با نهایت دقت در مکانهای دولتی مورد تأیید نماینده مرکز پزشکی صورت پذیرد.

✓ تست اعتیاد کلیه عوامل کاروان و مجموعه ها حتماً باید بروش T.L.C. و در مراکز آزمایشگاهی معتبر و قابل وثوق انجام و ضمیمه گردد.

✓ ویزیت و معاینه های غربالگری توسط پزشک حج تمتع رایگان و سایر هزینه ها از قبیل رادیوگرافی، آزمایشات، نوار قلب، تست ورزش، ویزیت پزشکان مشاور و کمیسیون مشورتی استان مطابق با تعرفه های قانونی از زائر اخذ می گردد.

✓ براساس برنامه پیش بینی شده، نتیجه معاینات اکثریت متقاضیان که مشکل خاصی ندارند می باید حداکثر تا 7 روز پس از مراجعه به پزشک مشخص گردد و اقلیتی که نیازمند بررسی بیشتر و یا اخذ نظر کمیسیون هستند نیز گزینه درحال بررسی در فرم اینترنتی برای آنان ثبت و در اولین زمان ممکن تعیین تکلیف شوند. با اینحال نظر به اینکه احتمال ثبت نام متقاضیان جدید تا آخرین روزهای اعزام نیز وجود دارد، حفظ آمادگی برای معاینات آنان در کلیه سطوح فوق الذکر تا زمان آخرین اعزام در استانها ضروری است.

✓ همانطور که از نحوه سیر معاینات نیز استنباط خواهید نمود، تنها در زمانی که استطاعت جسمی زائر بطور کامل تأیید شد گزینه تأیید استطاعت در نرم افزار اینترنتی ثبت و فرم شماره (1) به زائر تحویل می گردد و لازم است از مهر کردن و یا تحویل دادن فرم هایی که استطاعت جسمی زائر کاملاً محرز نشده جدا خودداری شود.

✓ اگرچه مدیران کاروانها فقط نسبت به اعزام زائرینی اقدام خواهند نمود که در نرم افزار معاینات تأیید شده و فرم شماره 1 ممهور شده به مهر و امضاء پزشک حج تمتع را دارا هستند؛ ولی نظر به اهمیت جلوگیری از اعزام زائرین فاقد

استطاعت جسمی ، علاوه بر ثبت در فرم اینترنتی مربوطه، اسامی آنان باید هر هفته به دفترمدیر حج و زیارت استان مربوطه و یک نسخه از آن نیز به دفتر مرکز پزشکی حج و زیارت در تهران از طریق دورنگار یا پست الکترونیک ارسال گردد.

✓ شماره دورنگار دفتر مرکز پزشکی حج در تهران 86744450

✓ آدرس پست الکترونیک Carevan92@hmc.ir می باشد.

✓ کلیه زائرین می بایست پس از انجام معاینات پزشکی، علیه بیماری منتزیت با واکسن پلی والان چهار ظرفیتی واکسینه شوند و انجام آن نیز با مهر استاندارد بین المللی در محل مشخص شده در کارت مخصوص ایمن سازی با ذکر تاریخ به زبان انگلیسی تأیید گردد. ضمناً به زائرین تأکید گردد که کارت مذکور را در زمان خروج از کشور و در قسمت های گمرکی به همراه داشته باشند. انجام واکسیناسیون برای کلیه افراد اعزام حج اعم از زائر، روحانی کاروان، عوامل کاروان، عوامل مجموعه، پزشکان و... الزامی می باشد.

✓ رؤیت کارت بین المللی تلقیح واکسن منتزیت پلی والان که از زمان تلقیح آن می بایست کمتر از 3 سال گذشته باشد برای تکمیل معاینات کلیه زائرین و عوامل الزامی است.

✓ کلیه زائرین مبتلا به بیماری های تنفسی، کلیوی، کبدی، قلبی، دیابت و همچنین افراد بالای 50 سال می بایست نسبت به تلقیح واکسن آنفلوآنزا ترغیب گردند.

نحوه انجام معاینات توسط پزشك حج تمتع 92

معاینات قبل از اعزام زائرین و عوامل کاروان از مهمترین مسئولیتهای پزشکان محترم حج تمتع است، لذا ضروری است که دستورالعمل نحوه انجام معاینات به کرات مطالعه شده و در صورت وجود هرگونه سؤال یا ابهامی با نمایندگان مرکز پزشکی در استان ها و یا دفتر مرکز در تهران از طریق پست الکترونیک این مرکز به نشانی Carevan92@hmc.ir مطرح نموده پاسخ خود را دریافت نمایند. کلیه دستورالعمل های لازم و مطالب آموزشی و توجیهی نیز متعاقباً از طریق پایگاه اینترنتی مرکز پزشکی در دسترس شما قرار خواهد گرفت. نحوه انجام معاینات سطح اول به شرح ذیل می باشد:

(جدول نحوه انجام معاینات و آزمایشات بر حسب سن و جنس)

ردیف	سن زائر	دستورالعمل
1	کلیه متقاضیان کمتر از 50 سال	معاینات دقیق بالینی Cr, F.B.S, CBC + آزمایشات + بتا HCG برای زنان متأهل
2	کلیه متقاضیان بالاتر از 50 سال	موارد بند 1 + EKG , C.XRay
3	مردان 40-60 سال و زنان 50-60 سال در صورت دارا بودن دوریسک فاکتور دیابت و پرفشاری خون	موارد مربوط به ردیف 2 + مشاوره تخصصی قلب
4	افراد دیابتیک یا دارای $FBS < 125$	مشاوره داخلی الزامیست
5	کلیه متقاضیان بالاتر از 60 سال	موارد بند 2 + مشاوره تخصصی قلب + مشاوره روانپزشکی و مغز و اعصاب پس از انجام تست های *MMSE
6	متقاضیان کلیه سنین	1. آزمایشات تکمیلی و مشاوره تخصصی در هر رشته براساس احساس نیاز و صلاحدید پزشک کاروان 2. تست اعتیاد در صورت وجود هرگونه شک به این موضوع

❖ MINIMAL MENTAL STATUS Exercise

تذکرات:

1. زمان شروع معاینات روز سه شنبه مورخه 1392/02/15 در نظر گرفته شده است که بطور همزمان در کلیه استانها به اجراء در خواهد آمد.
2. مسئولیت اصلی تأیید یا رد استطاعت جسمی زائرین و پاسخگویی به تبعات ناشی از این امر چه در ایران و چه در عربستان به عهده پزشکان محترم حج تمتع 92 می باشد.
3. پزشکان حج شخصاً مسئول دقت در مطابقت عکس الصاقی روی فرم شماره 1 با زائر معاینه شونده در هنگام معاینه و کلیه مراحل بعدی می باشند.
4. ویزیت و انجام معاینات قبل از اعزام که توسط پزشکان حج تمتع انجام می شود کلاً رایگان بوده و وجهی از این بابت از زائرین دریافت نشده و به پزشک نیز پرداخت نخواهد گردید.
5. در صورت نیاز به انجام مشاوره، پزشکان حج تمتع میباید از نظرات متخصصین دارای سابقه تشریف به حج تمتع استفاده نمایند.
6. اقدامات تشخیصی زائرین (آزمایشگاه، رادیولوژی، تست ورزش، اکوکاردیوگرافی و...) ترجیحاً باید در مراکز دانشگاهی و دولتی دارای کیفیت مطلوب انجام پذیرد.
7. پزشکان حج تمتع موظف به بررسی وضعیت واکسیناسیون مننژیت زائرین می باشند و نهایتاً مهر نمودن و تحویل فرم شماره (1) به زائرین منوط به رویت کارت بین المللی مخصوص واکسیناسیون مننژیت (که تا زمان بازگشت حداکثر 3 سال از تاریخ تلقیح نگذشته باشد) خواهد بود.

8. در خصوص زائیرینی که از نظر پزشک حج تمتع و با توجه به مشاورات انجام شده منعی برای سفر ندارند، قسمت تحتانی فرم شماره 1 (در جای مشخص پس از تکمیل معاینات و ثبت online اطلاعات) توسط پزشک معاینه کننده مهر و امضاء شده تحویل زائر می‌گردد.

9. پزشکان حج تمتع باید برای کلیه زائرین مبتلا به بیماریهای مزمن و یا پرخطر (*High-Risk*) حتماً برنامه ویزیت مجدد نزدیک به اعزام (ترجیحاً 15 روز قبل از اعزام) را با هماهنگی مدیر کاروان مربوطه انجام دهند و آموزش‌های ویژه آنان را برگزار نمایند. موارد دارای حساسیت ویژه

همانگونه که مستحضرید و بررسی عملکرد سنوات گذشته نیز مؤید آن می‌باشد، مهمترین عامل کاهش مرگ و میر در جریان حج، دقت در معاینات قبل از اعزام زائرین می‌باشد، از آنجائیکه مسئولیت اصلی انجام این معاینات با پزشکان محترم حج معاینه کننده، لذا یکی از معیارهای اصلی در ارزیابی پزشک حج شناسایی این موارد است و پزشکیانی که در بین زائرین تحت پوشش آنها هیچ یک از موارد ذیل مشاهده نشود؛ از امتیاز ارزشیابی بالایی بعنوان ملاک همکاری های آتی با مرکز پزشکی برخوردار خواهند گشت.

1. اعتیاد

2. مرگ و میر در طول سفر در صورت ارتباط علت مرگ با بیماری زمینه‌ای قابل تشخیص در زمان قبل از اعزام

3. حاملگی

4. بیماری روانی مزمن

5. بیماری واگیردار (بویژه در میان عوامل کاروان که از اهمیت بسیار بالا چه از جهت خطر انتشار بیماری و چه از نظر حیثیتی برای جمهوری اسلامی ایران برخوردار خواهد بود).

لذا مجدداً از کلیه همکاران و دست‌اندرکاران درخواست می‌نمائیم که نهایت کوشش خود را در راستای شناسایی این موارد بعمل آورند.

معاینات و تکمیل کارت گواهی سلامت عوامل کاروان و عوامل مجموعه ها

با توجه به حساسیت ویژه‌ای که در معاینات عوامل کاروانها و مجموعه ها موجود است و قبلاً نیز به آن اشاره شد حتماً نتایج آزمایشات درخواستی را دقیقاً در محل مربوطه ثبت نمایید. (موارد طبیعی بصورت *NL* و در صورت وجود مشکل، نوع بیماری قید گردد).

- ✓ **Stool Exam**: حتماً 3 بار انجام شود و نتیجه ثبت گردد.
- ✓ **Stool culture**: از نظر بررسی سالمونلا و ... انجام شده و نتیجه ثبت گردد.
- ✓ **C.X.Ray**: نتیجه گزارش گرافی سینه در این قسمت ثبت گردد.
- ✓ **Skin Fungal & Infections**: کلیه خدمه می‌بایست از نظر ابتلاء به ضایعات قارچی یا عفونی پوست بررسی گردیده و نتیجه آن ثبت گردد.
- ✓ **Opium Test**: انجام تست اعتیاد بروش *t.l.c* و در مراکز آزمایشگاهی نیروی انتظامی یا پزشکی قانونی برای کلیه عوامل ضروری می‌باشد که نتیجه آن در این قسمت بصورت **Positive** یا **Negative** ثبت خواهد شد.
- ✓ **Skeletal**: با توجه به سختی کار عوامل در این سفر و لزوم سلامت جسمانی و داشتن نیروی کافی جهت خدمت به زائر انجام معاینات عصبی عضلانی به ویژه معاینات ستون فقرات و دیسک‌های بین‌دنده‌ای الزامی است.
- ✓ **Others**: نتایج سایر آزمایشات درخواستی بر اساس شواهد بدست آمده از معاینات در این قسمت ثبت می‌گردد.
- ✓ در صورت طبیعی بودن کلیه آزمایشات و معاینات قسمت مربوط به تأیید سلامت؛ فرم شماره 3 توسط پزشک حج و سپس توسط نماینده مرکز پزشکی حج مهر و امضاء گردیده و تحویل عوامل می‌گردد.
- ✓ لازم به ذکر است که نمایندگان مرکز پزشکی حج و زیارت می‌بایست از تحویل کارت به عوامل بیمار یا مبتلا به موارد منع اعزام خودداری نمایند.

چک لیست معاینات

در این بخش ضمن ارائه چک لیست معاینات و سوابق، بیماریهای مهمی که می‌توانند در ایام انجام اعمال حج برای زائر مشکل ساز گردند و یا بیماریهایی که ممکن است در طول سفر تشدید شوند را از باب یادآوری و جهت سهولت و تسریع کار خاطر نشان می‌سازیم. لازم بذکر است که روح کلی انجام این معاینات در قالب بررسی توانایی جسمی و روحی زائر برای انجام اعمال و مناسک سنگین حج تمتع و در آن شرایط دشوار می‌باشد تا با شناخت دقیق از سلامت زائر و یافتن نقاط آسیب پذیر احتمالی قبل از سفر، پیشگیری و یا درمان‌های پروفیلاکتیک توسط تیم پزشکی (اعم از پزشکان حج تمتع یا مشاوران تخصصی آنها) به زائرین ارائه گردیده و یا عدم استطاعت بدنی ایشان محرز و اعلام شود.

skin	بیماریهای پوستی واگیردار، ضایعات قارچی، کهیر مزمن، آنژیوادم، پمفیگوس و...
------	---

<i>HEENT</i>	(مربوط به معاینه سر، گردن، گوش، حلق و بینی و چشمهاست) بیماریهای اوتیت مزمن، سینوزیت مزمن، اپیستاکسی های شدید و مکرر، رینیت آلرژیک، وضعیت سلامت کلی دندانها (چون امکان ارائه خدمات دندانپزشکی در عربستان میسر نیست) ارزیابی کلی شنوایی، سرگیجه و وزوز گوش، سرطانهای نواحی مربوطه، ارزیابی کلی حدت بینایی و میدان بینایی، کاتاراکت، گلوکوم، عیوب انکساری و مناسب بودن عینک لنزهای تماسی، بزرگی غدد لنفاوی گردنی و تیروئید ..
<i>Respiratory</i>	آسم، COPD، CF، آمبولی ریه، عفونتهای ریوی، سرطان ریه، T.B و ... (شایعترین علت مرگ و میر در سنوات گذشته بیماریهای قلبی و ریوی بوده است)
<i>Cardiovascular</i>	بیماریهای ایسکمیک قلبی (آنژین قلبی و M.I)، CHF، اختلالات ریتم (حمله ای یا دائم)، بیماریهای مادرزادی و دریچه ای، هایپرتنشن، آنوریسم و دیسکسیون آئورت، سابقه جراحی قلبی و ..
<i>Gastrointestinal</i>	بیماریهای پپتیک، IBS، IBD، اسهال و یبوست مزمن، GI Bleeding (زمینه ها مشخص شود)، سرطانهای دستگاه گوارش، زردی، هپاتیت، کله سیستیت، سنگهای صفراوی، ضایعات دردناک مقعد و ..
<i>Endocrine</i>	هیپوتیروئیدی، هیپرتیروئیدی، اختلالات آدرنال، دیابت ملیتوس، استئوپورز پیشرفته (بخصوص در زنان یائسه) چاقی های شدید، هیپرلیپیدمی و ..
<i>Hematology</i>	آنمی شدید، اختلالات انعقادی، مصرف انتی کوآگولانها، سرطانها و ..
<i>Musculoskeletal</i>	هرنی دیسک بین مهره ای، استئوآرتروز (بخصوص در مفاصل زانو و لگن) (Weight Bearing)، سابقه تروما و شکستگی در اندامها و ستون فقرات، لوپوس، اسکروز سیستمیک، پلی میوپاتی ها، واسکولیتها، آرتریت روماتوئید، اسپوندیلوآرتروپاتی ها، کریستال آرتروپاتی ها (نقرس و نقرس کاذب)، آمپوتاسیونها و ..
<i>Psychiatry</i>	اختلالات خلقی (دپرشن و مانیا)، اختلالات اضطرابی، اختلالات وسواسی، دلیریوم، اسکیزوفرنی، سابقه خودکشی، داروهای روانپزشکی مصرفی، سابقه PTSD و سابقه بستری در بخشهای روانپزشکی و
<i>Neurology</i>	تشنج، حوادث عروق مغزی (C.V.A)، سنکوپ، پارکینسون، اختلالات حرکتی، سرطانها، مولتیپل اسکلروز و ...
<i>Genitourinary</i>	حاملگی، سرطانها، خونریزی های نرمال یا غیرنرمال (حتماً به متخصص زنان معرفی شوند) عفونت های ادراری، سنگهای ادراری، BP، بی اختیاری ادراری، پیوند کلیه، CRF، دیالیز و ..

✓ در صورت وجود بیماریهای ذکر شده در جدول و یا سایر بیماریها در کلیه مراحل معاینات حتماً مشاوره تخصصی با متخصصان مربوطه که دارای سابقه تشریف به حج واجب دارند انجام گرفته و نتیجه منعکس گردد.

✓ در خصوص زائرین مبتلا به بیماریهای مزمن نیز بهتر است **نظریه پزشک معالج** در خصوص توانائی انجام اعمال، توصیه‌های پزشکی و **رژیم داروئی** اخذ و علاوه بر ضمیمه پرونده پزشکی نزد زائر در برنامه نرم‌افزاری offline نیز ثبت گردد.

کمیسیونهای مشورتی استانی

این کمیسیون برای کمک به پزشک حج تمتع جهت تصمیم‌گیری یا پاسخ به اعتراض متقاضی در موارد ذیل متشکل از پنج نفر پزشک متخصص دارای سابقه تشریف به حج و ترجیحاً عضو هیئت علمی دانشگاه از رشته‌های قلب، داخلی، روانپزشکی، مغز و اعصاب و ارتوپدی می‌باشد و با حضور نماینده مرکز پزشکی و پزشک حج تمتع مربوطه در استان تشکیل می‌گردد. کلیه زائرین ارجاعی می‌بایست به همراه پزشک معاینه‌کننده خود و با دردست داشتن فرم ارجاع به کمیسیون (فرم شماره 2) به این کمیسیون معرفی گردند. تأکید می‌گردد پزشکان حج تمتع ملزم به همراهی فعال زائرین کاروان خود در جلسات کمیسیون می‌باشند و پس از مشورت با اعضای کمیسیون و ارائه دلایل خود رأساً نسبت به اتخاذ تصمیم مبادرت خواهند نمود.

کدام زائرین به کمیسیون استانی ارجاع می‌شوند؟

✓ زائرینی که پزشک حج تمتع با وجود بررسی‌ها و مشاورات تخصصی انجام شده، قادر به تصمیم‌گیری نهائی در مورد آنها نمی‌باشد.

✓ زائرینی که عدم استطاعت جسمی آنها توسط پزشک حج محرز شده ولی به نظریه مذکور اعتراض دارند.

✓ بیماریهایی که در قسمت «موارد خاص» به آنها اشاره شده است به شرط هرگونه تردید در تصمیم‌گیری

✓ بطور کلی هر زائری را که پزشک حج صلاح بداند و احساس نیاز نماید.

فرم ارجاع زائرینی که سلامتی ایشان توسط کمیسیون تأیید شده پس از درج نتیجه کمیسیون در قسمت مربوطه (فرم شماره 2) می‌بایست به مهر و امضاء نماینده استانی مرکز پزشکی رسیده و به پزشک حج عودت داده شود.

لازم بذکر است: بمنظور امکان پاسخگویی سریعتر و آسانتر به متقاضیان ارجاع شده به کمیسیون، جلسات این کمیسیونها تا پایان موعد اعلام نهایی اسامی مردودین بطور منظم حداقل هر هفته تشکیل خواهد گردید، که لازمست برای اطلاع از برنامه آن با نماینده مرکز پزشکی حج و زیارت در استان خود تماس حاصل فرمایید.

بسمه تعالی

فرم شماره 2

فرم ارجاع متقاضیان حج به کمیسیون مشورتی استان

مشخصات متقاضی

نام و نام خانوادگی : نام پدر : تاریخ تولد :
شماره کاروان : نام مدیر کاروان :

مطل

المطابق

عکس

نظرات پزشک حج تمتع 92

علت کلی ارجاع به کمیسیون

.....

توضیحات:

.....

.....

مهر و امضای پزشک حج تمتع
تاریخ

بررسی های کمیسیون

توضیحات	نتیجه		نوع معاینه یا اقدام پاراکلینیک
	Neg	Pos	

اعضاء کمیسیون :

نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء	نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء	نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء	نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء	نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء

نظریه :

☐ الف ☐ ب

مهر و امضاء نماینده مرکز پزشکی حج و زیارت

در موارد زیر عدم استطاعت جسمی متقاضی قطعی است و می‌بایست از اعزام وی اکیداً جلوگیری شود:

1. ناتوانی جسمی شدید. (عدم توانایی در انجام امور شخصی روزانه)
2. سرطان کنترل نشده و یا تحت درمان فعال.
3. اعتیاد به مواد مخدر به هر شکل و به هر میزان.
4. بیماریهای عفونی واگیردار کنترل نشده. (مثل: TB، هپاتیت و ...)
5. حاملگی (مگر اینکه تا 40 روز قبل از اعزام زایمان واقع شود).
6. بیماریهای روانی کنترل نشده.
7. بروز سکته قلبی یا مغزی ظرف 1 ماه قبل از اعزام.
8. نارسایی قلبی با فانکشن کلاس 3 یا 4.
9. عمل جراحی قلب باز تا 3 ماه قبل از اعزام.
10. COPD و آسم پیشرفته.
11. سیروز پیشرفته.
12. عقب ماندگی ذهنی متوسط و شدید.

موارد خاص:

(نیاز قطعی به مشاوره تخصصی و احیاناً ارجاع به کمیسیون استانی)

- پزشکان حج تمتع می‌بایست به مواردی از قبیل بیماری‌های ذیل توجه ویژه‌ای معطوف داشته و پس از انجام مشاوره تخصصی و اقدامات تشخیصی در صورت وجود هرگونه ابهام بیمار را به کمیسیون استانی مربوطه ارجاع نمایند.
- ✓ بیماران با سابقه انفارکتوس میوکارد، بیماری مزمن قلبی، اعمال جراحی قلب و عروق، فشارخون شریانی کنترل نشده
 - ✓ بیماران مبتلا به دیابت کنترل نشده.
 - ✓ افرادی که تا 6 ماه قبل از اعزام تحت اعمال جراحی بزرگ از قبیل جراحی مغز، اعمال وسیع شکم، قفسه صدری و غیره قرار گرفته‌اند.
 - ✓ نارسایی پیشرفته کلیه، بیماری‌های ریوی، نارسایی احتقانی قلب و آسم.
 - ✓ بیماران مشکوک به اعتیاد به مواد مخدر.
 - ✓ سابقه هرگونه اختلال یا بیماری روانی نظیر:
 - سابقه PTSD
 - سابقه مصرف داروهای سایکوتراپی.
 - سابقه اختلال درک و شناخت.
 - سابقه اختلال و اشکال در حافظه.
 - سابقه اضطراب و افسردگی.
 - سابقه هذیان یا توهم.
 - سابقه وسواس فکری و عملی.
 - سابقه بیماری روانی شناخته شده در خانواده.

✓ مواردی که به هر دلیلی در حین معاینات به بیماری روانی مشکوک شویم .

✓ اختلالات بینائی

✓ صرع

✓ مشاوره روانپزشکی در مورد افراد کهنسال ضروری می باشد.

✓ تبصره : در خصوص نیاز (افراد 60 سال به بالا) به مشاوره روانپزشکی یا مغز و اعصاب، توجه به تست های روانپزشکی

MMSE و سوالات مربوطه که متعاقباً در سایت اعلام می شود و نتایج به دست آمده آن تست بسیار حائز اهمیت است .

دو نکته اساسی

1. در سال جاری با تمهید مناسب سازمان محترم حج و زیارت محدودیتی در واگذار نمودن فیش حج تمتع

برای افراد دارای اولویت وجود ندارد ولذا درخواستی از پزشکان همانند سالهای گذشته جهت رد

استطاعت بمنظور فراهم شدن امکان واگذاری اولویت نیز مطرح نخواهد بود.

2. در سال جاری نباید هیچکس با عبارت (بشرط داشتن همراه) تأیید استطاعت گردد زیرا این امر هیچ

معنای واقعی ندارد و کسی بواسطه داشتن همراه مستطیع نمی شود.

در خاتمه مرکز پزشکی حج ضمن آرزوی قبولی طاعات و خدمات کلیه پزشکان و دیگر

دست اندرکاران امور حج و زیارت، توجه و رعایت مفاد دستورالعمل فوق الذکر را مورد تأکید مجدد

قرار میدهد.

مرکز پزشکی حج و زیارت

فروردین ماه 1392

فرآیند پذیرش زائرین بالای 60 سال

انجام آزمایشات و مشاوره قلب
برابر جدول مندرج در دستورالعمل

